

View of the Taking of QUEBEC, September 13, 1759
 This is the manner of the British attack, across the narrow waterway of the harbor, by means of a double line of boats, which defended a small artificial path, through which the troops were to pass. The success of the assault, obtained over the French regulars, militia and Indians, which produced the surrender of Quebec.

Vue de la Prise de QUEBEC le 13 Septembre 1759
 Cette présente le débarquement des Anglais, à travers le passage étroit de l'Anse-au-Loup, par une double ligne de bateaux, qui défendait un petit sentier artificiel par lequel les troupes devaient passer. Le succès de l'attaque, obtenu sur les Français réguliers, miliciens et Indiens, qui produisit la reddition de Québec.

Een schilderij van Henry Smith brengt de verovering van Quebec in 1759 door de Britse troepen in beeld.

Canada is een land met een uitermate gevarieerd bevolkingspatroon. Dat daarbinnen stromingen voorkomen voor het behoud van een eigen identiteit, met vasthouden aan traditionele culturele waarden, ligt volkomen voor de hand. Terwijl echter latere immigranten zich al snel van het Engels als voertaal gingen bedienen, was dit met de oorspronkelijke Franstalige inwoners van Quebec niet het geval. De historie geeft daarvoor als gebruikelijk een verklaring. Wij komen daarvoor terecht bij de uit Frankrijk afkomstige kolonisten, die reeds in de zeventiende eeuw hun nederzettingen vestigden langs de St. Laurens rivier. Zij vormden een eigen gemeenschap die haar bezit, overigens met wisselend succes, herhaaldelijk moest verdedigen tegen de troepen uit de naburige Britse kolonie. Ruim tweehonderd jaar geleden kwam er een einde aan deze strijd. Tijdens het beleg van de stad Quebec (waarbij in twee maanden tijds 40.000 kanonskogels en 10.000 explosieven op de verdedigers werden losgelaten) behaalde de Britse generaal Wolfe in 1759 een beslissende overwinning op zijn Franse tegenstander Montcalm. De echo van deze klap dreunde door tot in de Europese conferentiezalen, waar in 1763 het Verdrag van Parijs een einde maakte aan de Zevenjarige Oorlog. Voor de Franse koning Lodewijk XV, wiens legers nu niet meer als de beste van Europa werden beschouwd, betekende dit niet alleen het verlies van de macht in India. Hij moest ook zijn rechten aan wat toen nog als Nouvelle-France bekend stond af-

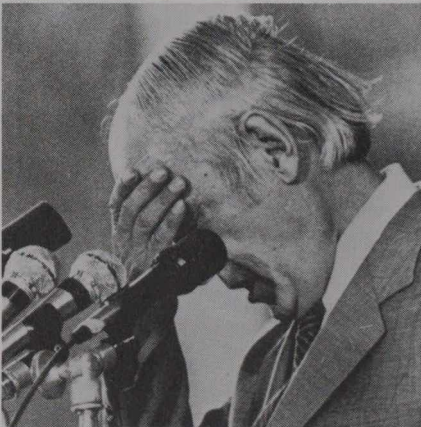
staan aan zijn Britse collega. Zestigduizend Fransen kwamen zodoende onder het Britse gezag, met behoud overigens van hun eigen religie, hun eigen wetten, hun eigen cultuur, hun eigen identiteit. Dit verhinderde echter niet het binnendringen van invloeden van buitenaf.

Zo waren daar tegen het einde van de achttiende eeuw de vluchtelingen van de Amerikaanse onafhankelijkheid die dit buurland kwamen binnenstromen. Vergeefs hadden zij getracht, de Franstalige Canadezen te betrekken in hun opstand tegen het Britse gezag. Nu zouden zij de basis versterken van de aanvankelijk bescheiden Engelssprekende minderheid die door haar andere geaardheid een voorname rol zou spelen in de latere economische ontwikkeling van de provincie Quebec.

„Gouden driehoek”

In 1791 wordt er een duidelijke poging gedaan om wat meer lijn te brengen in de door het Verdrag van Parijs ontstane bestuurlijke chaos. Een Constitutional Act verdeelt dan het land in een Franstalig Lower Canada

De kampioenen van „ja” en „nee”

René Lévesque: droom van onafhankelijkheid

René Lévesque is een typisch produkt van het Franstalige Quebec. Zijn vader was advocaat in het afgelegen stadje New Carlisle op het schiereiland Gaspé. Na een opleiding aan het college van de paters Jezuiten in Quebec City liet hij zijn zoon rechten studeren aan de universiteit van Laval. De jonge Lévesque toonde echter weinig belangstelling voor wetboeken. Zijn voorkeur ging uit naar een journalistieke carrière, die hem tijdens de wereldoorlog een buitenlands correspondentie bezorgde voor het Office of War Information van de Verenigde Staten. Na de oorlog kwam hij als deskundige voor internationale aangelegenheden in dienst

van de Canadian Broadcasting Company. In 1960 stelde hij zich kandidaat bij de provinciale verkiezingen. Dit bezorgde hem een plaats als minister in het kabinet van Jean Lesage, waarbij hij zich ontpopte als voorvechter voor de nationalisering van de openbare nutsbedrijven die tot dan toe in particuliere handen waren. Degenen die hem kennen noemen hem een typisch onafhankelijke geest. Toch is hij niet altijd de fervente separatist geweest, die bij het vernemen van de voor hem teleurstellende uitslag van het referendum zijn emoties ternauwernood kon bedwingen. Pas in 1964 liet hij tegenover een verslaggever iets doorschemeren van zijn twijfels omtrent de positie van Quebec ten opzichte van de Canadese federatie: „Je zou het kunnen vergelijken met een huwelijk. Als de partners elkaar in een tweepersoons bed kunnen verdragen is dat prachtig... maar als dat niet zo is kunnen zij beter afzonderlijke kamers opzoeken. Dat is ook beter voor de kinderen...” Na een verkiezingsnederlaag stapte hij in 1967 uit de liberale partij, die hij zelf ten koste van grote opofferingen had helpen grootmaken. Met een kleine groep aanhangers stichtte hij de Mouvement souveraineté-association MSA, waaruit een jaar later de Parti Québécois ontstond, met Lévesque als leider. Bij de provinciale verkiezingen van 1973 kreeg de PQ slechts 6 van de 110 zetels in